

הקשר בין תחלואה נפשית קשה (Severe mental illness) ובין רמת איכות השירות הרפואי הצרברו-קורדיו-וסקולרי בבתי חולים בישראל:

מחקר מקרה בקרה רטרוספקטיבי

ד"ר נעמה בארי דרזנר, ד"ר מיכאל קניאבסקי, ציונה חקלאי, נתנאל גולדשטיין, ד"ר אלכסנדר קונסון,
אולגה ברונשטיין, ד"ר חאלד עוואודה, נחמה גולדברגר, פרופ' עידו לוריא

- תחלואה נפשית חמורה (SMI, Severe mental illness) משפיעה באופן שלילי על תוחלת החיים: לחולים עם SMI יש תוחלת חיים נמוכה ב- 17-11.5 שנים ביחס לאוכלוסייה הכללית (עם תקנון לגיל).
- רוב התמותה היא עקב גורמי סיכון ומחלות לא מדבקות ניתנות למניעה, בעיקר מחלות כלי דם - לבביים ומוחיים.
- בישראל, הפערים חמורים במיוחד, והתמותה בקרב חולי SMI גבוהה משמעותית מהממוצע במדינות ה-OECD.
- קיים אי-שוויון משמעותי באיכות הטיפול רפואי באנשים עם SMI המתבטא, בין היתר, בפחות טיפולים מצילי חיים לאחר אירועים לבביים ומוחיים.

שאלת מחקר

**אפיון איכות השירות הרפואי בטיפול
הצרברו-קרדיו-וסקולרי בבתי חולים כלליים בישראל
לאוכלוסייה של אנשים עם SMI בהשוואה לאוכלוסייה ללא
אבחנה פסיכיאטרית, ביחס למדדי האיכות**

?

שיטת מחקר

- הצלבת מידע מ-2 מקורות במדינת ישראל: קובץ התכנית הלאומית למדדי האיכות בבתי החולים לשנים 2013-2022 וקובץ רישום האשפוזים הפסיכיאטריים.
- מחקר מקרה-ביקורת.

התוצאים שנבדקו:

1 ביצוע צנתור לב בתוך 90 דק' מההגעה לבית חולים במטופלים עם אוטם חד בלב (ST-elevation myocardial infarction, STEMI) [מדד PCI].

2 זמן חציוני לביצוע CT או MRI לאבחון שבץ מוחי (Cerebrovascular accident, CVA) מההגעה לבית החולים [מדד CT].

3 ביצוע בדיקת דופלקס עורקי צוואר בתוך 72 שעות מקבלה לחדר מיון לחולים עם אבחה של אירוע מוחי חולף (Transient Ischemic Attack, TIA) [מדד דופלקס].

4 ביצוע הערכת סיכון לפקקת ורידית Venous Thromboembolism, VTE) בקרב מאושפזים במחלקות פנימיות [מדד פקקת].

תוצאות

המחקר הנוכחי גילה תוצאות מעורבות:

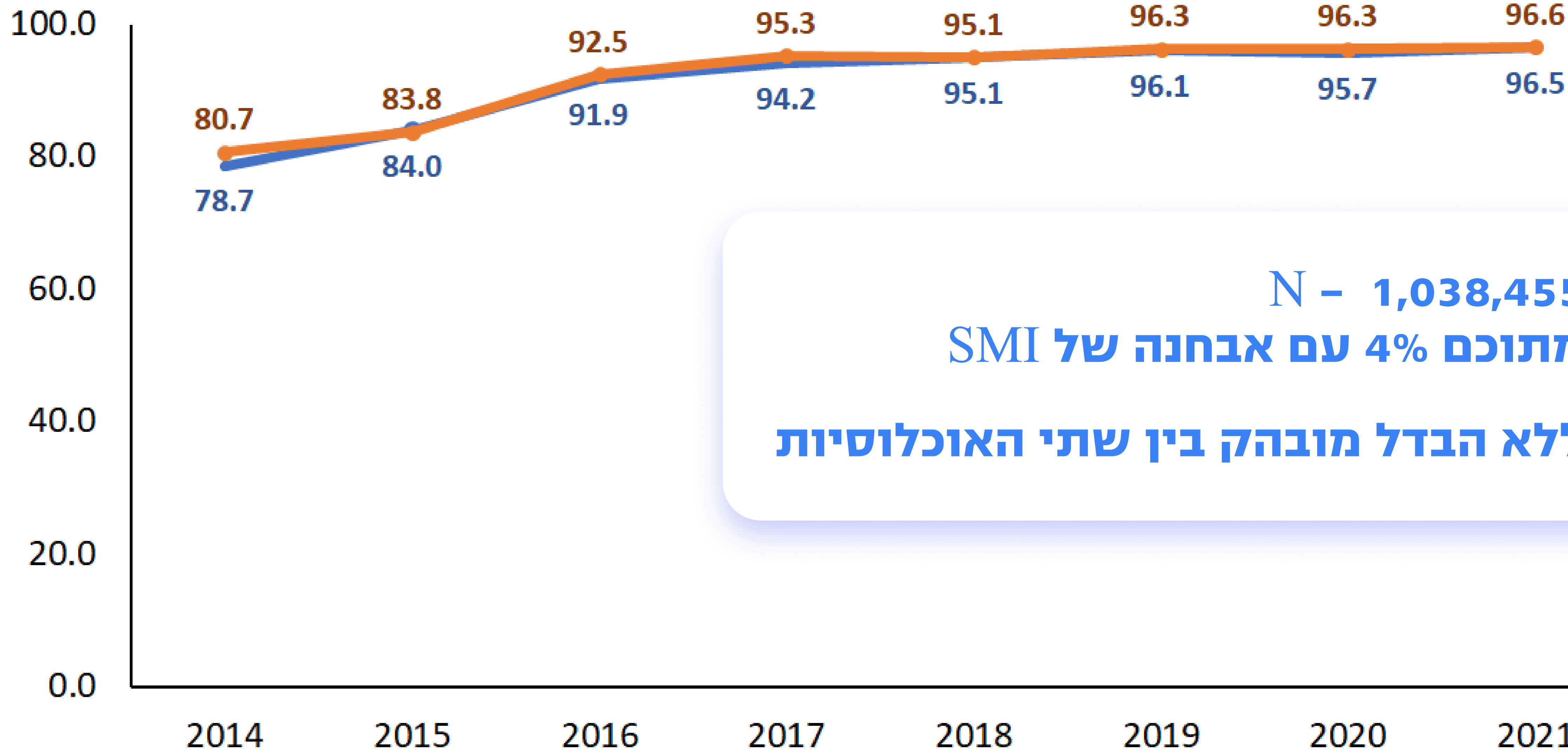
**נצפו הבדלים מובהקים לרעת
חולי SMI ביחס לשאר
האוכלוסייה עבור מדדי האיכות
CT, דופלקס:**

נצפה זמן חציוני ארוך יותר עבור
קבלת הדמייה מוחית לחולים עם שבץ
מוחי ואבחנה של SMI וכן חולים עם
SMI ביצעו פחות דופלקס עורקי
צוואר לאחר אירוע מוחי חולף.

**לא נצפו הבדלים בין חולי SMI
בהשוואה לשאר האוכלוסייה
עבור מדדי האיכות PCI, פקקת.**

עמידה
במדד האיכות (%)

הערכת סיכון לפקקת ורידית

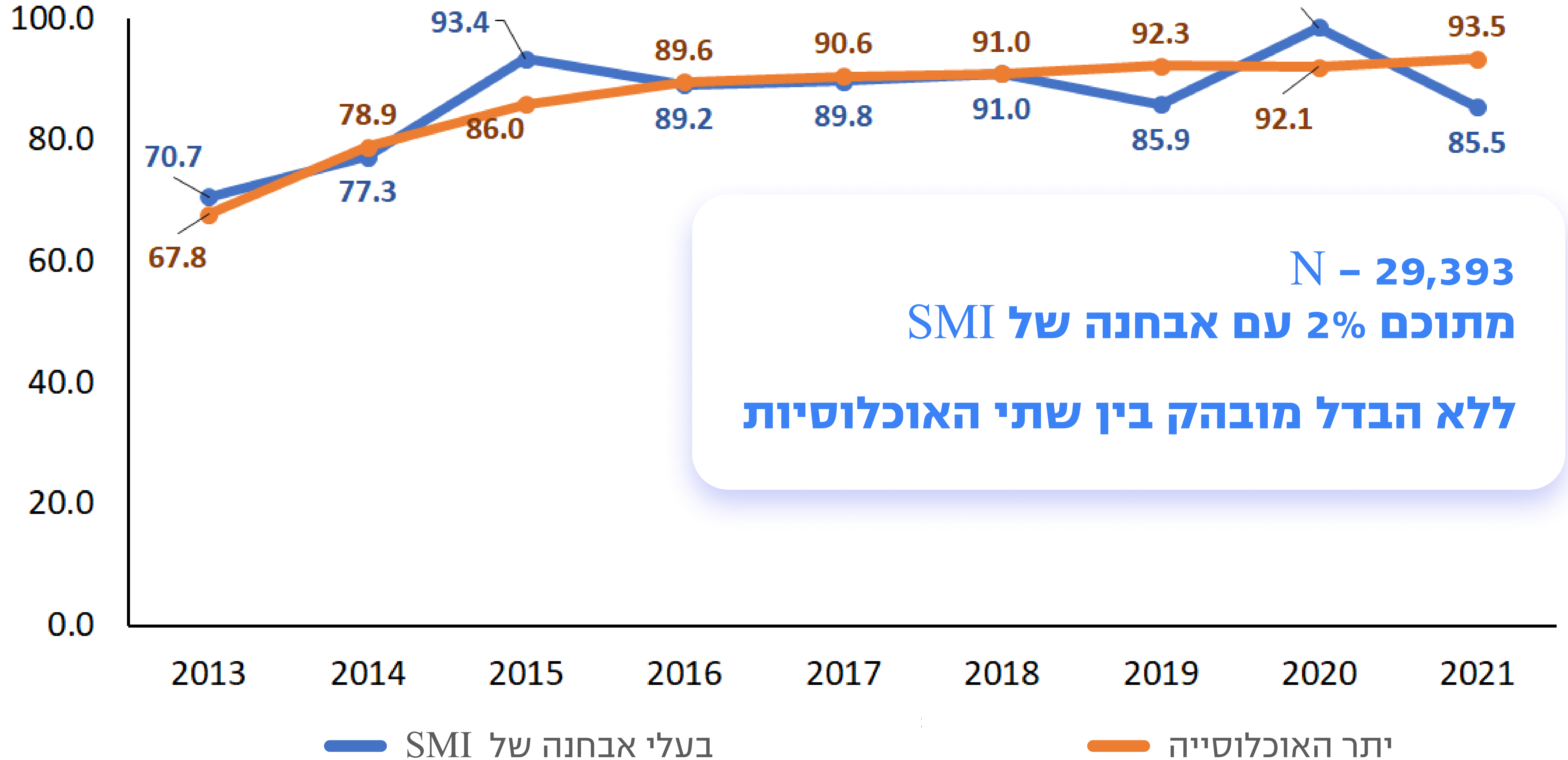

בעלי אבחנה של SMI

יתר האוכלוסייה

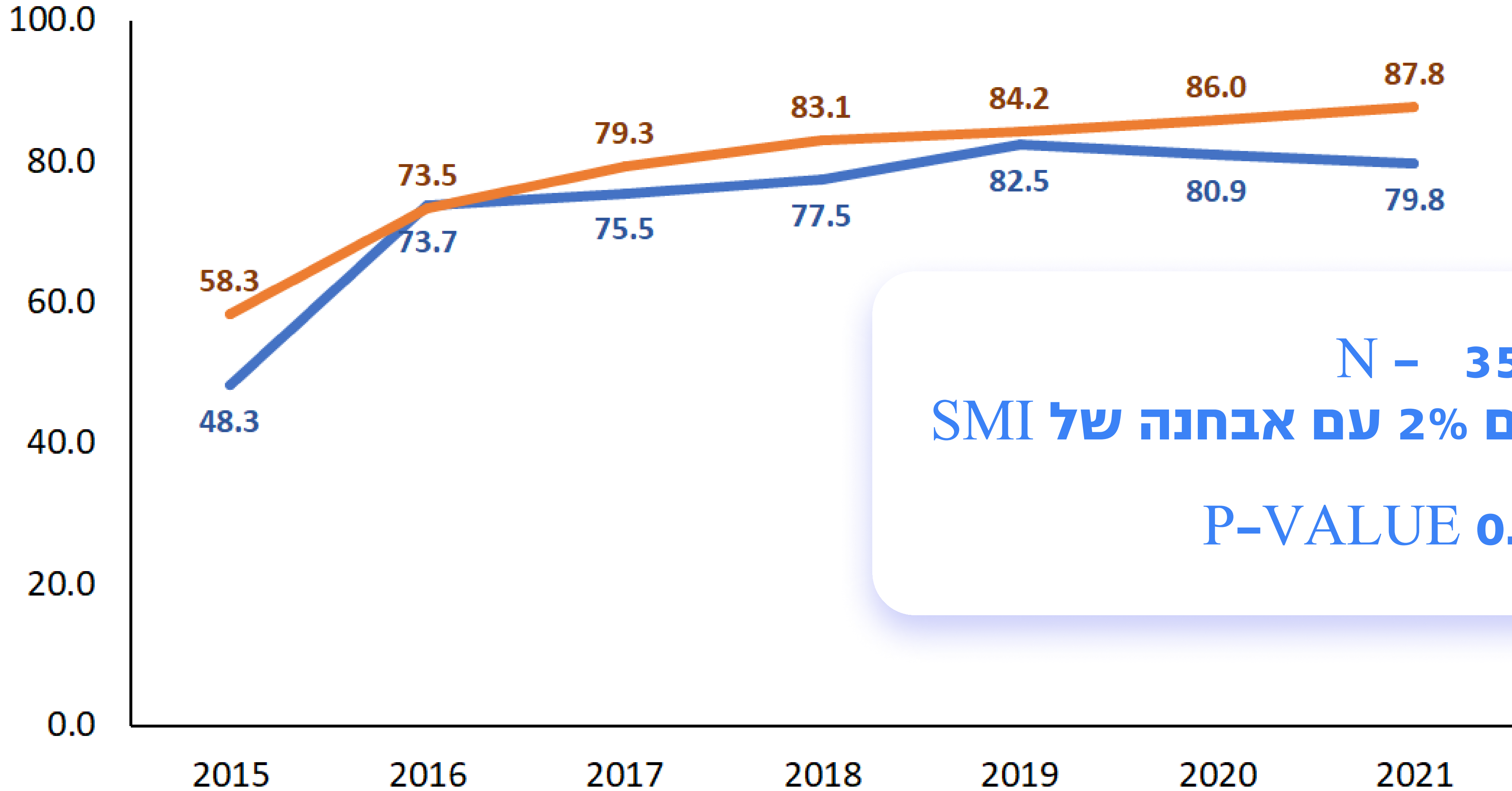
עמידה
במדד האיכות (%)

צנתור לבבי תוך 90 דקות במתייצגים עם STEMI

עמידה
במדד האיכות (%)

דופלקס עורקי צוואר תוך 72 שעות לאחר אירוע מוחי חולף

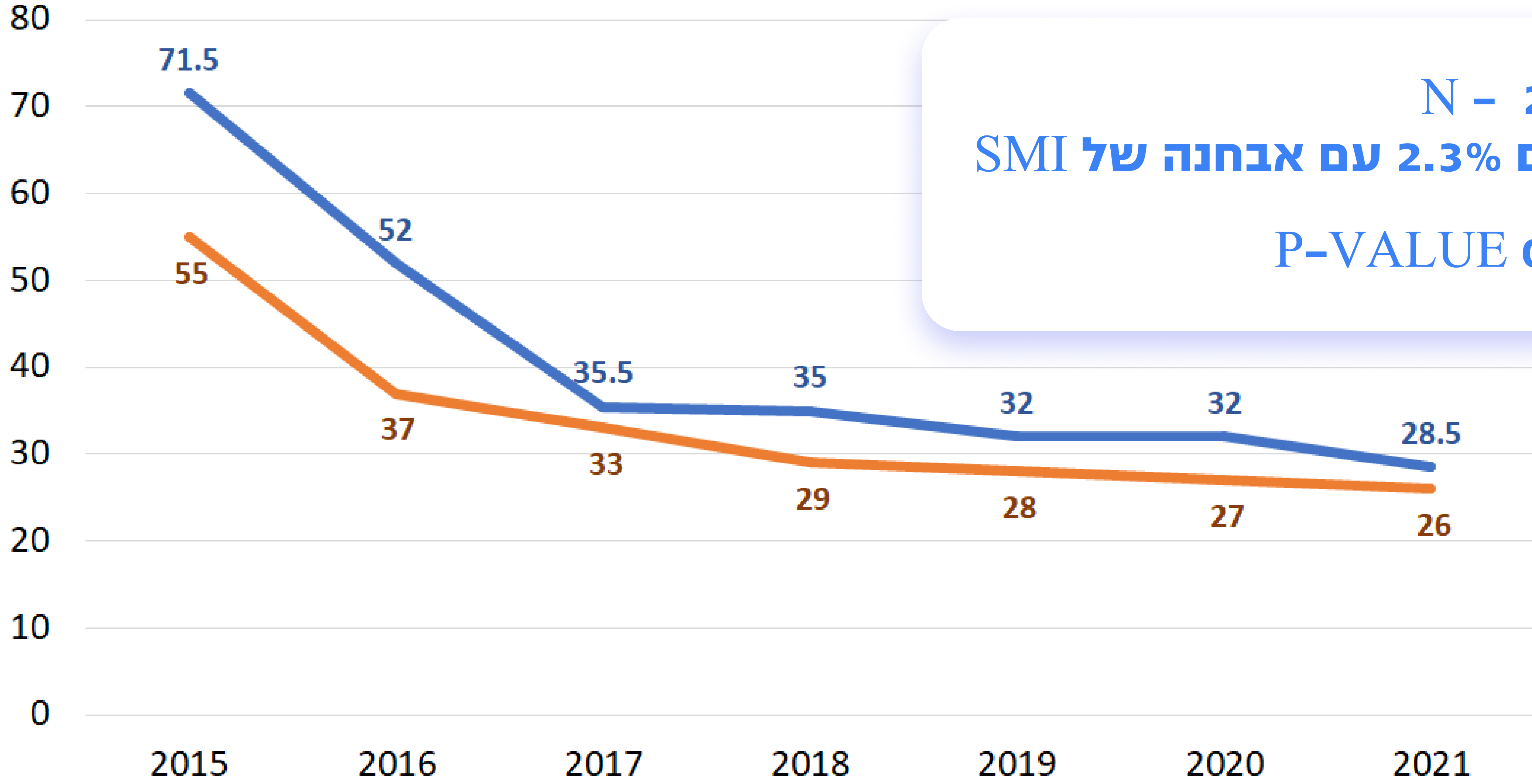
N - 35,779
מתוכם 2% עם אבחנה של SMI
P-VALUE 0.0008

בעלי אבחנה של SMI

יתר האוכלוסייה

זמן חציוני
(דקות)

זמן חציוני להדמיה מוחית עבור המתייצגים עם שבץ מוחי

N - 25,673
מתוכם 2.3% עם אבחנה של SMI
P-VALUE 0.0008

— בעלי אבחנה של SMI

— יתר האוכלוסייה

נמצאו פערים במדדים הדורשים אינטראקציה רבה יותר בין המטופל והצוות הרפואי (מדדים: CT, דופלקס) זאת לעומת מדדים פרוטוקוליים יותר (מדדים: PCI, פקקת) בהם לא נצפו הבדלים.

ממצאים אלו מצביעים על האפשרות שאתגרים בתקשורת וסטיגמה עשויים להשפיע על איכות הטיפול המוענק לבעלי SMI.

השיפור בכל המדדים עבור שתי האוכלוסיות מצביע על היתרונות שבתכנית מדדי האיכות, גם עבור בעלי SMI.

מסקנות

מחקרים נוספים נחוצים להבנת הסיבות העומדות
בבסיס הפערים שהודגמו, ופיתוח התערבויות
ממוקדות להבטחת טיפול שווה לכלל המטופלים, ללא
קשר למצבם הנפשי, כחלק מזכויות המטופלים.

תודה רבה, שאלות?

Naama124@gmail.com

ד"ר נעמה בארי דרזנר, MD